

Botaniska sektionen af Naturvetenskapliga
Studentsällskapet i Upsala.

Den 16 okt. 1894.

(Forts.)

4. En *Moriola*-liknande laf.

Af E. NYMAN.

Vid flera tillfällen har jag under sysslande med bestämning af mossor påträffat en bildning, med hvars rätta natur jag visserligen ännu ej är fullt på det klara, men som likväl torde förtjena att i korthet beskrivas, då möjligen någon af Bot. Notisers läsare kan komma att anträffa något liknande.

Så länge jag endast iakttagit ifrågavarande bildning på bladen af *Oncophorus strumifer* (Ehrh.) Brid., insamlad i Upsala-trakten, antog jag utan att ingå på en mera detaljerad granskning, att jag funnit någon ovanligare form af gonidier tillhörande nämnda mossa. Sedan jag emellertid lyckats finna liknande kroppar äfven på bladen af två andra mossor, *Dicranum majus* Sm. och *Jungmania orcadensis* Hook., båda från Norges västkust, beslöt jag närmare undersöka desamma. Det visade sig då, om man vid c:a 140 gångers förstoring betraktade ett mossblad, hvarpå nämnda bildning uppträdde, att de gröna, gonidieliknande klumparne, hvilka utan någon bestämd ordning voro spridda öfver bladets yta, medels fina, hyalina trådar stodo i förbindelse med hvarandra.

Vid vanlig loupeförstoring blifva väl de gröna klumparne men ej trådarne synliga. De sparsamt septerade, 3 å 4 μ breda, hyfliknande trådarne kunna lätt, då de observeras på *Dicranum majus* Sm., förvexlas med de finaste hyalina förgreningarne af de hos denna art i bladveckan ymnigt förekommande rhizoiderna. Att trådarne på något sätt medelst hau-

storier eller dylikt varit fästade vid mossans väfnader, har icke kunnat iakttagas.

Ofta löpa flera trådar i bladets längdriktning, följande den ränna, som på öfversidan bildas genom bladkanternas hopvikning. Trådarne anastomosera rikligt och äro, isynnerhet vid bladets kanter, försedda med talrika, kortare leder, hvilka vanligen avslutas med de nämnda gröna klumparne.

Dessa klumpar, af hvilka de största kunna mäta ända till 75μ i diameter, de minsta c:a 15μ , äro af en sferisk, elipsoidisk eller stundom ganska oregelbunden form och bestå af en hyalin pseudoparenkymatisk hyfkapsel, som omsluter en grön alg (Tetrasporacé?). Vid ett tillfälle har jag iakttagit, att en af de minsta klumparne uppkommit på sådant sätt, att två närbelägna hyfgrenar gemensamt omslutit ett algindivid, bildande kring detsamma ett fåcelligt hylle.

Som ifrågavarande bildning i mycket erinrade om en figur som Zukal i sina "Flechtenstudien" ¹⁾ lämnat öfver den af honom uppställda *Lichenopeziza bryophila* tillsände jag nämde forskare ett preparat och begärde hans utlåtande om detsamma. Enligt benäget meddelad upplysning skulle den af mig funna lafven icke vara identisk med *Lichenopeziza bryophila* utan helt enkelt representera ett utvecklingsstadium af någon *Bilimbia* eller *Biatora*. Emellertid finnes icke, så vidt jag har mig bekant, inom nämnda släkten någon art, som under något stadium af sin utveckling eger algelementet helt och hållet omslutet af en pseudo-parenkymatisk hyfkapsel.

Sannolikast synes mig vara, att vi här hafva att göra med den sterila bålen af någon form tillhörande eller stående i närheten af det af Norman beskrifna släktet *Moriola*, hvilket släkte just utmärkes deraf, att

¹⁾ Zukal, H.: Flechtenstudien. — Denkschriften d. Kaiserlich. akad. d. Wissenschaften. Wien 1884, pag. 284—88, tab. VI. fig. 7—16.

algen inneslutes inom en kapsel af pseudoparenkymatisk hyfväfnad.

Alldenstund ofvan beskrifna bildning endast anträffats i sterilt stadium och först sedan den intorkat och en längre tid förvarats i herbariet blifvit föremål för en mera ingående undersökning, har den tyvärr icke kunnat odlas ej heller med säkerhet bestämmas, utan har jag, som ofvan antydts, endast velat fästa uppmärksamheten på densamma, ifall den händelsevis skulle anträffas af någon botanist. Det kunde nämligen vara af intresse att genom odling söka bringa den till fertilitet eller — om detta icke skulle lyckas — att åtminstone erhålla visshet om naturen af den ingående algen, hvilket icke borde vara förenadt med svårighet, om algen isolerades och odlades på lämpligt substrat. Den möjligheten synes mig icke heller utesluten, att framtida fynd skola lämna bevis för tillvaron af tvenne paralella serier i fråga om byggnaden af fruktkroppen inom gruppen *Moriolei*, den ena omfattande de hittills kända formerna med mörkfärgade hyfer och *gymnocarp* fruktkropp, den andra, för hvilken nyss beskrifna lafbål skulle vara en representant, med *hyalina* hyfer och — hvilket endast gissningsvis må antydvas — *angiocarp* fruktkropp.

Den 30 okt. 1894.

1. Fil. Kand. A. BRUNDIN föredrog om rotskott hos *Listera cordata* (se Bihang till K. Sv. Vet. Akad. Handl. Bd. 21, Afd. III N:o 12).

2. *Euphorbia Peplus* L. v. *tricuspidata* nov. var.

Af TH. FREDRIKSSON.

Sommaren 1891 anträffade jag i Dalby sn i Upland i en potatisåker 3 individ af en *Euphorbia Peplus*, som visade ett särdeles egendomligt utseende med hänsyn till bladformen. Exemplaren, som växte